

Boer blijf bij Uw ploeg. ¹⁾

In zeker dorp hadden de boeren met de hulp van hun Pastoor een boerenbond opgericht. IJverige mannen zaten aan het bestuur. Niemand der bestuursleden kon geleerd genoemd worden, maar wat hun aan geleerdheid ontbrak, dat werd ruimschoots vergoed door hun ijver en eensgezindheid.

Alle boeren van het dorp stelden dan ook volkomen vertrouwen in den boerenbond en het duurde niet lang, of allen zonder uitzondering hadden zich daarbij aangesloten. En als iemand in eene herberg enig kwaad van den bond of van het bestuur durfde spreken, dan stonden alle boeren eenparig op, om den kwaadspreker of spotter den mond te stoppen.

Het kon niet anders of zulk een bond moest snel vooruitgaan. Waar zulk een ijver en eenheid is, moeten alle instellingen bloeien. Weldra werd dan ook eene centrifuge aangeschaft, eens vee- en brandverzekering opgericht en alles ging naar wens Doch het spreekwoord zegt: „*al etende krijgt men honger*” Ook onze boeren die door middel van den Boerenbond hogen winsten maakten, werden met den dag gretiger. Zij hadden nu eenmaal ondervonden, wat een kracht zij bezaten in den Boerenbond en nu werden nieuwe middelen verzonnen, om zich nog meer voordeelen te verschaffen.

Op een der vergaderingen word druk gesproken over de duurte van de koopwaren in de winkels. Een boer had een dorp bezocht, waar de boeren zelf een winkel hadden opgericht en hij wist veel te vertellen van het gemak en de voordeelen, die zulk een winkel kon opleveren. Dat viel in den smaak, en eenparig werd besloten, om zulk eene schoone zaak te ondernemen.

Het Bestuur had echter de hoffelijke gewoonte om bij alle gewichtige besluiten den Pastoor van het dorp, dien men als adviseur had aangenomen, raad te vragen, en men vond goed een drietal naar de Pastorie af te vaardigen, om het oordeel van den herder te vernemen. Nu vond het volgende gesprek plaats.

- Goeden dag, mijnheer Pastoor.

- Zoo, vrienden, komt ge nog eens praten, Dat is goed, komt binnen. Antje breng eens een kan bier. Gaat zitten jongens, gooit uw petten maar op een stoel. 't Is mooi weer, niet waar?

- Zeker, mijnheer Pastoor, zei Dirk, die de oudste was van de drie, terwijl hij zijn stoel wat dichterbij de tafel schoof. Zeker, mijnheer Pastoor, goed weer voor den boer. Wij hebben maar schoone jaren. Als het zoo voortgaat, dan zal de boer nog wel uit zijn schulden geraken.

¹⁾ Bovenstaand artikel ontleenen we aan den Almanak van den N.-Brabantshen Cristelijke Boerenbond voor 1900, dien we reeds in een der vorige nummers van dit blad hebben aanbevolen. Prijs 10 cent.

- Dat wou ik ook zeggen, zei Jan. Maar als er de Boerenbond niet was, dan zou dat toch niet lukken. Wat hebben wij aan de schoone jaren en groote oogsten, als de Marktprijzen niet deugen ?

- Inderdaad, zei de Pastoor, Gij hebt gelijk, vrienden. Als gij alles duur koop- en moet, geen geld maakt van uw oogst en uw vee, en dan nog zware belastingen moet betalen, dan baten geen rijke jaren. Kom, drinkt uw glas eens uit.

- Dat is goed, mijnheer Pastoor, zei Willem. Dat spoelt de keel. Wij hebben nog veel te praten.

- Zoo zoo, antwoordde de Pastoor. Wat is dan het doel van uw komst? Gij maakt mij nieuwsgierig.

- Nou, mijnheer Pastoor, dat zal ik U eens zeggen, zei Dirk, terwijl hij zijn lippen afveegde. De Boerenbond heeft ons maar veel goed gedaan. De prijzen zijn veel beter geworden. Meststoffen en Koeken koopen wij voor de helft minder; de kalveren brengen veel geld op en boven alles heeft onze boterfabriek goed gewerkt. Wij hebben schoone boter, maken goede prijzen, zijn vrij van de winkels, die vroeger al onze boterprijzen opslokten en wij hebben nog veel plezier van de ondermelk.

- O ja, zei de Pastoor. Dat heb ik u wel gezegd. Als ge het maar goed eens zijt, elkander maar helpt, elkander vertrouwt en den Christelijken Boerenbond met hart en ziel aanhangt, dan kunt gij veel. Daar zal uw xxxxxxxxxxxxxxlijk? Gij zult uwen Boerenbond toch niet afbreken? Hebt gij misschien ruzie gekregen ?

- Volstrekt niet, mijnheer Pastoor, herhaalde Dirk. Neen, wij willen den Boerenbond nog sterker maken en wij kunnen dat gemakkelijk, omdat wij allen mekaar helpen. Wat de een wil, dat wil de ander. Wij zijn het goed eens. Wij hebben volstrekt geen ruzie en wat wij willen beginnen, dat is eenparig met algemeene stemmen goedgekeurd.

- Ja, mijnheer Pastoor, zeiden de anderen, dat is zoo, wij zijn erbij geweest.

- Maar dan ben ik nieuwsgierig te hooren, welk besluit gij genomen hebt, zei de Pastoor.

- Dat zal ik dadelijk zeggen, hernam Dirk.

Mijnheer Pastoor, gij hebt al dikwijls gepreekt over de weelde en de groote verteringen, die er tegenwoordig gemaakt worden. Dat is erg. Daar hebt gij Jan Pols. Hij heeft vier dochters, die Zondags met hoeden en bloemen en blinkende zijde over straat loopen. Dan hebt gij Bart Hobben. Zijn vrouw is de grootste dame van het dorp en hij zelf is bijna elke week dronken. Die winkeliers verdienen geld als slijk en 't is dan ook geen wonder, want ze laten alles peperduur betalen. De boeren moeten het maar opbrengen.

- Daar is veel van waar, zei de Pastoor, maar wat zult gij er aan doen? Wij kunnen die menschen toch niet dwingen tot spaarzaamheid. Ik weet er geen raad mee. Hebt gij er misschien een geneesmiddel voor gevonden ?

Ja, ja, mijnheer Pastoor, riepen zij alle drie.

- Wat is dat dan?

- Dat zal ik eens zeg zei Dirk alweer. Wij hadden gedacht zelf een winkel op te richten. Dan hielden wij ons geld bij ons. Dan konden die heeren en da-

mes niet meer met ons geld gaan spelen. Dan zullen zij die trotschheid wel afleeren.

- Prachtig ! prachtig ! zei de Paskoor, dat is een mooi idee. Daar heb ik niet aan gedacht. Daar zijn tien of twaalf winkels in ons dorp. Daarvan leven tien of twaalf huishoudens. Al wat zij verdienen, dat kunt gij zelf in uwen zak steken. Prachtig ! prachtig ! Maar nu valt mij nog iets andere in. De groote verteringen geschieden vooral in de herbergen. Daar wordt niet alleen veel geld verdiend, maar ook veel kwaad gedaan. Als wij onder ons eens een herberg opzetten, was dat niet beter?

- Dat geloof ik ook, zei Willem. Maar de Boerenbond heeft nu alvast besloten een winkel te bouwen. Wij kunnen dat nu niet goed veranderen. Als wij maar eens met een winkel beginnen. Wat dunkt u, Dirk?

- O zeker, antwoordde Dirk, voor een herberg zou men later kunnen zorgen.

- Dat is ook mijne bedoeling, zei de Pastoor. Als ge toch bouwen moet, bouw dan groot genoeg. Het gaat in een moeite door. Dan kunt gij later met weinig onkosten een herberg erbij voegen. Ik zou zelfs nog verder gaan. Kijk jongens, gij moet altijd aan de toekomst denken. Voor tien jaren dacht men nog niet aan een Boerenbond, een boterfabriek enz. En nu zijn ze er. Alsoo zullen er ook later veel dingen komen, waaraan gij niet denkt. Wat dunkt u van mijn bier ?.. Is het niet lekker ?

- Lekker, fijn, keurig, smakelijk antwoordden zij door elkander.

Zeker, zei de Patoor, maar ik moet het uit de buurt halen. Gij weet beter dan ik, hoe slecht het bier van onzen brouwer is. Maar dan vraag ik, of het niet wenschelijk was, dat de boeren zelf een brouwerij hadden.

- Dat was heel plezierig, zei Willem.

- En voordeelig ook, voegde Jan er bij.

- Maar wij kunnen toch alles niet ineens doen, zei Dirk.

- Dat is ook mijne bedoeling niet, hernam de Pastoor. Ik wil maar zeggen, dat er op gelet moet worden, als ge aan 't bouwen slaat.

- Maar hoe groot zullen we 't gebouw dan toch moeten aanleggen, zei Dirk.

- Dat is moeilijk te zeggen, zei de Pastoor, terwijl hij opnieuw een glas bier voor allen inschonk. Dat hangt af van uwe plannen en daarom precies wil ik hebben, dat gij goed verzint eer gij begint. Daar zijn nog veel andere zaken, waaraan gij denken kunt. Bijvoorbeeld: Gij hebt daar in het dorp vier of vijf bakkers, die er goed van leven, veel geld schijnen te verdienen en toch zeer slecht brood leveren. Gij weet niet meer, wat zij ons in de maag stoppen. Dan hebt gij die molenaars, die ook al van de centen der boeren leven en den heelen dag met den schepzak open staan. Wat zal ik zeggen van dien luien smid die niet anders schijnt te doen, dan zijn neus te warmen en groote rekeningen op te maken. Ga dan ook eens na, wat die schoen- en klompenmaker dagelijks verdienen en heb komt allemaal van de centen der boeren.

Maar, Pastoor, Pastoor, hou op ! riep Jan, waar moet het toch heen; als wij dat allemaal op onze schouders moeten nemen? Wat zal er dan van onze boerderijen worden? Dan zullen wij den heelen dag het gansche bestuur van den boerenbond met nog misschien tien of twintig man toezicht moeten houden en het zijn allemaal zaken, die wij niet kennen.

- Ja, ja dat is zoo, zeiden Dirk en Willem. - Precies, hernam de Pastoor, nu zijn wij waar wij wezen moesten. Ik heb u eens duidelijk willen maken, dat

een schoemaker bij zijn leest en een boer bij zijn ploeg moet blijven. Als gij u met andermans zaken gaat bemoeien, dan loopt het heelemaal verkeerd. Zeker, daar zijn misbruiken bij bakkers en molenaars en brouwers en herbergiers en winkeliers. Maar daar is niets volmaakts onder de zon. Ook onder de boeren is niet alles in den haak. Wilt gij anderen verbeteren, verbeter dan eerst u zelve.

-Gij hebt gelijk, mijnheer Pastoor, zei Dirk, Maandag heb ik op de markt een paard gekocht en hoe voorzichtig ik ook was, toch heb ik alweer ondervonden, dat er ook onder de boeren bedriegers zijn.

- En ik, zei Willem, ik weet, dat er met de boter geknoeid wordt.

- En dat er onder de boeren verkwisters en dronkaards en *trotschaards* zijn, dat zult gij ook wel weten, zei de Pastoor. Maar is dat nu een reden, om alle boeren van hun kostwinning te berooven?

Volstrekt niet, zeiden allen.

Welnu, dan moet ook de winkeliers en herbergiers en bakkers niet laten doodhonger, en gij moet niet vergeten, wat Jan daar zoeven zeide, dat de boerderij er niet beter op worden zou. Kijk eens vrienden, er zijn in de Maatschappij verschillende standen. Een persoon alleen kan niet alles doen. De Maatschappij is een lichaam met hoofd en handen en beenen, met oogen en ooren en tongen. Het hoofd moet denken, de oogen zien, de ooren hooren, de handen werken, de beenen gaan. Elk heeft zijn eigen werkzaamheid. Het moet daarbij blijven. Wat zou er gebeuren, als het hoofd wilde gaan, de ooren wilden zien, de beenen wilden denken. Dat kan immers niet. En nu, gij zoudt een winkel gaan opzetten, en dan een herberg, een brouwerij, een molen, een bakkerij. Gij wilt dus winkeliers worden, herbergiers, brouwers, molenaars, bakkers. Meent gij dan alles te kunnen doen? Zoudt gij misschien ook schoolmeester, dokter, notaris en pastoor willen worden? Denkt gij inderdaad, dat gij daaruit voordeelen zult trekken? 't is Immers te belachelijk, om er verder over te praten.

Kom, kom, drinkt nog maar eens uit, Gij hebt mij daar straks gezegd, dat de boerenbond u zooveel goed heeft gedaan, dat de boterfabriek u veel voordeel brengt en u verlost van de slavernij der winkeliers. Nu zou ik u aanraden daarmee tevreden te zijn. Als gij het onder elkander goed eens blijft dan hebt gij niets anders noodig, dan komt gij er binnenkort geheel en al bovenop. Maar als gij nu op uwe beurt winkeliers en herbergiers en molenaars en brouwers gaat vervolgen, het brood uit den mond gaat halen en het heele dorp ongelukkig maken, dan handelt gij alles behalve *Christelijk* en maakt u zelve ongelukkig. Begrijpt gij nu, waarom de Noordbrabantsche Boerenbond een Christelijke Boerenbond moet zijn?

- Hou op, mijnheer Pastoor, zei Dirk, 't is genoeg, 't is duidelijk. Wij zouden de winkeliers ongelukkig maken en ons zelve geen goed doen, vooreerst omdat wij de zaken niet genoeg kennen en ze dan aan iemand zouden moeten toevertrouwen, die ons even goed zou kunnen bedriegen en afzetten als anderen en als de zaak gelukte, zouden wij nog een heele hoop huisgezinnen aan den arme brengen. En wie zou die armen moeten ondersteunen?

- Dat is nog het ergste niet, zei de Pastoor, maar gij brengt ook haat en tweedracht in het dorp en om dat te keeren, daarvoor zou ik mijn leven opofferen.

Ik zeg dus nog eens: *Boeren blijft bij uwen ploeg*. Blijft getrouw aan den Christelijken Boerenbond. Dan zal het u welgaan en dan zult gij u vrijwaren tegen de afzetterij van kooplieden, winkeliers enz, voor zover dit op deze wereld mogelijk is. Dan kunt gij op mijne hulp rekenen. Maar als gij gaat vechten tegen winkeliers, herbergiers, brouwers en molenaars, dan trek ik mij terug, dan krijgt gij mij en het heele dorp aan den hals, dan is het met uwen Boerenbond gedaan. Wilt gij echter in vrede leven, door elkeen geacht en geëerd worden, bemoeit u dan met uw eigen zaken, blijf bij uwen ploeg, houdt u vast aan de reglementen van den Christelijken Boerenbond. Dan maakt gij u zelven gelukkig en niemand ongelukkig. Dan zal het de boeren wel gaan en het heele dorp zal in uwe welvaart deelen; want als het den boer wel gaat, dan bloeit alles.

De drie boeren waren overtuigd, dronken hun glas uit, groetten den herder, gingen heen en spraken onderweg over het mooie weer.